

I.

Заедно съ възраждането на българския народъ въ края на 18 и началото на 19 вѣкъ се развива неотстъпно идеята за неговото единство. Отецъ Паисий, възторжениятъ челникъ на яко съзнателното възраждане на българския народъ, посочва пръвъ мѣстата, дѣто живѣятъ българи. Прѣписвачитѣ на Паисиевата история още въ края на 18 вѣкъ опрѣдѣлятъ по-ясно областитѣ, които се населяватъ отъ българския народъ, като изброяватъ подъ редъ „българскитѣ градове“ на всѣка българска областъ. Въ българската литература отъ първитѣ три четвърти на 19 вѣкъ особено въ географитѣ на турската империя и въ историитѣ на българитѣ се сочи винаги разпространението на българския народъ въ Балканския полуостровъ и дори вънъ отъ него. Но усилена и яко организирана борба за единството на българския народъ се подхваща отъ 1867 година, когато българитѣ отхвърлятъ проекта на патриарха Григория VI за автономно българско църковно управление въ ограничена географска областъ, и поискватъ самостоятелно църковно управление на българския народъ. Султанскиятъ фирманъ отъ 28 февр. 1870 година удовлетвори исканията на българитѣ отчасти, но той съ постановленията си въ чл. 10 даваше надежда да се присъединятъ къмъ опрѣдѣлената отъ фирмана областъ на българската Екзархия и останалитѣ епархии, населени съ българи.